

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 50 (364)

15. detsembril 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Siseministriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75%^o, tekstis 100%^o kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) M. Morrison, Alaealiste kuritegevusest. 2) Austria tulepolitsei korraldustest. 3) Sughai-
 gustest. 4) Katsetest politseikoolides. 5) Tartu politseiasutuste 10. aastapäev. 6) Ametlik osa
 7) Küsimusi ja kostmisi. 8) Kuulutusi.

Alaealiste kuritegevusest.

M. Morrison.

Noorsoo kuritegevus on nähtusi, mis on äratanud peaaegu kõikidel aegadel kriminalistide suuremat tähelepanu. Noorte kuritegevus on esimeseks häda kuulutajaks, mis ähvardab tärkavat inimest kas

ajutiselt või jäädavalt lüüa korralikkude kodanikkude reast välja. Kuid alaealiste kuritegevuse küsimus ei ole tähtis ainult kriminalistikas igasuguste järelduste tegemisel, ta on seda ka kasvatusel, pärivuse,

Lahkeks tähelepanuks

„E. POLITSEILEHE“ tellimiste ja kuulutuste vastuvõtjaile!

„E. Politseilehe“ talitus palub **kõik** „E. Politseilehe“ kuulutuste ja tellimiste eest vastuvõetud **summad** maksta veel käesoleva aasta jooksul meie jooksvale arvele.

tervise, seltskondliku mõtteviisi ja majandusliku kitsikuse alal.

Kui perekond, kool, kirik ja ümbrus pole noorte kurjategijate juures midagi suutnud teha, siis ilmub politsei selleks asutuseks, kes peab vastu võtma laiale teele sattunud noore kodaniku. See politsei kohus on sisuliselt kurb ja vastumeelne, sest siin peab politsei, noori eraldusasutustesse saates, otsekui välja kitkuma kasvamise taimelavalt neid, kes seltskonda ei sünni.

Sealjuures vaatab seltskond nende noorte peale sarnaselt, nagu ei oleks neist enam tulevikus loota korralikke inimesi. Sarnane mõtteviis aina süvendab noorte saatuse traagikat, sest ta osutub tihti noorte kohta enneaegseks ja ebaõigeks, see võib takistada noorte korralikkusele tagasipöördumist. Olgu praktikast juhituna, olgu muil põhjusil, kuid valdama kipuvad vaated, nagu ei saaks kuritegevusse sattunutest enam korralikke inimesi, et kuritegevusse sattunu noor sinna ka jäädavalt vaob. Selles vaates on ainult niipalju õige, et noorte vaimuilm kujunemise murdeajal saadud muljed on kõige püsivamad ja mõjuavad tihti terveks eluajaks. Igas kuritegevuses peitub osa romantikat, mis kipub valdama iga kurjategijat, kuid noorte juures on kuritegevuse romantika seda kardetavam, sest siin võidab ta ülekaalu teiste tegurite kõrval, ja hiljem teised kasvatuslikud ning teaduslikud vahendid ei suuda paraliseerida oma jõu ja mõjuvuse poolel esialul saadud mõjusid. Nagu paljude haiguste juures arstiteadus soovib haiguste ravimise asemel nende ärahoidmist, nii ei saa ka noorte kuritegevuse küsimusel võtta teist seisukohta.

Noorte kuritegevusele kaldumise tunnusmärkidena tulevad ilmsiks sellised nähtused, mis sihivad kõigepealt sise-misele korratusele, mitte aga välistele põhjustele. Siin on näha kõigepealt mõtteviisi ja elukommete lodevust, mis on tingitud lohakile jäänud järelevalvest ja kasvatuspuudusest. Sellega seltsib veel noorte laiskus, sest neil on puudunud igasugune kodune sund. Nii ei taha ega suuda noored kuritegevusele sattunud isikud end vaos hoida sisemise jõu puudusel. Nende juures tuleb nähtavale kuritegevusse sattumisel toorus sõnades ja tegudes. Toorus näitab, et halvad ins-

tinktid on esile kerkimas. Noorte kuritegevusse sattunud isikute juures tuleb peale muu nähtavale ükskõiksus perekonna liikmete vastu, sünnib hoidva ja kaitsva jõu ja sidemete katkemine, mis noorte perekonna liikmete lahkumisel perekonnast peaksid muidu nendega kaasa minema ja neile vaimliseks kaasavaraks jääma tulevaste kiusatuste vastu.

Valetamise kahjulikkust noorte juures ei osata igakord hinnata täiel määral. Kuid see viga on väga meeldiv nii noortele kui ka vanadele, et selle kaudu pääseda vastutusest kerge vaevaga, mida kellelgi kunagi tuleks kanda.

Kui noorte tärkav vaimuilm alles hakkab tajumisi vastu võtma, oleks loomulik, et selle protsessi eel oleks noorte meel puhas lehekülg, kuhu võiks muljed langeda ja leida vastuvõtmist. Mis noortele võõras, kauge ning kättesaamatu, peaks neis esile kutsuma ka aukartust. Noorte kurjategijate uurijad on märganud selle vastuvõtte võime nürinemist ja rüvetamist sel teel, et noortel tihti puudub igasugune pieteet. Ei ole neil mingisugust pühadust ega ülepääsematut asja. Ja tihti vaadeldakse sellele kui noorte julgusele ja vahvusele, mida isegi kiidetakse. Nii tekib noortel iseloom, mida üksi tulevased karistused peavad painutama hakkama, et isik õigele teele tagasi viia. Sarnastel komplitseeritud juhtumustel ei ole veel tänini kasvatusteadlased leidnud õiget piiri, missugusest hetkest peale lugeda noorte jultumus kahjulikuks, sest kasvatusteadus püüab kõigest jõust noorte tahtejõudu ja initsiatiivi mitte alla suruda, vaid seda veel kasvatada ja arenada.

Kui noored juba sattunud tagasipöörmatult kuritegevusse, võib nende juures märgata karistuste ja trahvide mõju puudumist. Juhtumustel, kus noorte vastuvõtlikkus niivõrd nürinenud, et nendega enam midagi pole peale hakata kasvatusliste abinõude ja võtetega, arvatakse õigusega, et nende tulevik on eraldus-asutustes.

Eelpoolnimetatud noorte kuritegevuse sattumise tunnusmärgid on sellised, mis nende juures ka ilmsiks võivad tulla ilma et nad otse oleks järgneva hädaohu otsekohesed kuulutajad. Ei saa unustada, et noorte vaim ikka nooruse aastate vältel jääb väga vastuvõtlikuks, kus ta väliselt või omada halbu kombeid ilma si-

semise ilma olulise rikkumiseta. Halvad kombed on külgehakkavad ja sellekohase vastutegevuse puudumisel kergesti vastuvõetavad. Väliselt võivad noored mõndagi omada, mis jääb siiski ka väliseks ja mis võimalik eemaldada kerge vaevaga sellekohaste nähtuste ilmsikstulekul.

Noorte kuritegevust tuntakse kui seltskondliselt kõige kahjulikumat nähtust, kuid mitte alati ei hinnata neid põhjusi, mis omalt poolt aitavad suurel viisil noorte kuritegevusse astumisele kaasa. Ei ole küllalt arvestatud noorte suure optimis- miga, mis käib nooruse aastatel kaasas. Seda oleks vaja õigel ajal pidurdada ja roobastesse juhtida, kuid pidurdajad jõud, mis veel võiksid mõjuda noorte peale kasulikult, on käesoleval ajal kõikjal taandumisel, on isegi eitamise all. Teiseks suureks vääramise kaasaitajaks on vähe- ne järelemõtlemine oma teo tagajärge- dest, mida raskem nõuda noortelt, sest mõtlemisvõime ilmub alles kogemuste jä- rele ja võib jääda nende puudumisel hoo- pis äratamata. Kolmanda tegurina võiks nimetada uute aadete süünd, mida pole saadud juhtida aadete kasvamisel kasu- toovatele sihtidele ja eesmärkidele. Nel- jandaks põhjuseks ja tõukejõuks on noor- te suur elavus, mis terava vooluna noori kisub igasuguste nähtuste reageerimisele, kuna selle nähtuse tasandamiseks puudub enesekriitika. Viidendaks edasiviivaks

jõuks on noorte ettevõtlik meel, mis võib küünida isegi vaimustuseni uute tegude ja ettevõtete juures.

Pollitzi järele (Die Psüchologie d. Verbrechers) on mõjuvaks põhjuseks noorte sugutungide esilekerkimine, mis astudes tegevusse, esineb paljukandva jõuna. Siit saavad alguse kõik need kuri- teod, mis selle tungiga otsekoheses ehk kaudses ühenduses, kui tung ise pole ju- hitud õigetele radadele. Võiks veel nime- tada noorusele omaseid unistusi, mis ei oska vahet teha aatelise ideaali ja huk- kumisele viivate mõtteviiside ja tegude vahel. Võiks ka nimetada noorte suurt fantaasiat ja suurendatud ettekujutuse võimet, mis kiusatusena eluteele tõuka- vad igasuguseid peitepilte. On peale selle olemas veel teisigi noorte hingeelule oma- seid kõrvaltingimusi, mis astuvad tege- vusse konkreetsetel kuritegudele sattu- miste juhtumustel ja mida ei saa tuua kõiki üldmõistetena ette.

Need nähtused ei paindu ühegi kont- rolli alla ja on väliselt vähe märgatavad. Sisemisi tundeid on raske tabada, sest nad peituvad sügaval hingeilmas, kuhu võimatu juure pääseda igapäevaste võ- tetega. Kuid kahtlemata on nad suure- mad otsustajad kui igapäevased välised põhjused, millega meil tänini on arves- tatud.

Austria tulepolitsei korraldusest.

Tulekahjude küsimus on väga tähtis küsimus politseile, kes ei saa kunagi ja kusagil ükskõikne olla selle vastu, kuidas korraldatakse ja viiakse läbi tulekahjude võimalik ärahoidmine, kuidas teostatakse tulekahjude tekkimiste põhjuste selgita- mine, kuidas organiseeritakse tuletõrje ko- mandosid jne. See küsimus on suure täht- susega ka meil, kus igal aastal hävinevad tulekahjude läbi õige suured varandused, mis osutub otsekoheseks kahjaks meie rahvamajandusele. Meil on eriti viimasel ajal seetõttu ka hakatud tõsist tähelepanu pöörama sellele küsimusele just politsei seisukohalt. Seepärast pole küll huvitu- seta veidi peatuda Austria tulepolitsei (Feuerpolizei) korralduste juures, mis osalt viimaste aastate saavutusi, ja näi- data seal maksvat korda, ühtlasi kriipsu- tades alla nende korralduste nõrku külgi,

mis tihti ühte langevad nende nähtustega, mida võime tähele panna enda juures.

1927. a. augustikuul pandi maksma uus tulepolitsei korraldus Alam-Austrias (Niederösterreich); see korraldus pole õieti midagi muud, kui endise, 1. juuni 1870. a. seaduse ümbertegemine uuesti ja veidi teisiti redigeerimine. Tähendatud korraldus maksab seega juba üle aasta, mistõttu on võimalik tegeliku, igapäevase elu nähtuste najal öelda, kas ja kuivõrd ta vastab meieaja elunõuetele. Et aga ka teiste Austria maakondade tulepolitsei korraldused palju ei erine kõnesolevast korraldusest — põhimõtted on kõikjal ühed ja samad — siis on võimalik kriti- seerida üldse Austria tulepolitsei korda (v. ka dr. Karl Tayenthal: „Die öster- reichischen Feuerpolizeiordnungen).

Uue korralduse esimene ja teine pea-

tükk käivad tulekahjude ärahoidmise kohta. Nii kõneleb § 1., et tulepolitsei allub täiesti kohalikele omavalitsusele, § 2., et tulepolitsei korraldajaks ja ülemuseks on vastav bürgermeister, § 5., et bürgermeisteri kohuseks on võtta tarvitusele vastavad abinõud tulekahjude tekkimise ärahoidmiseks, samuti ka tulekahjude levimisele piiripanemiseks. § 8. järgi peab erikomisjon vähemalt üks kord aastas kontrollima kõik hooned ja vaatama, kas kõik ettekirjutatud abinõud tulele piiripanemiseks on tarvitusele võetud. See erikomisjon koosneb § 3. järgi: bürgermeistrist, tuletõrje pealikust, korstnapühkijate esitajast ja tarbekorral ka veel asjatundjast. Eriti peab see komisjon võtma revideermisele, kas on täidetud üldised määrused tulekahjude ärahoidmise kohta, kas on kohal tarvilikud tulekustutamise aparaadid, kas on korras korstnad, valgustussisseadised ja piksevardad. Komisjoni tööga ühenduses olevad kulud jäävad vastava omavalitsuse kanda. Kui komisjon leiab, et üks või teine asi on puudulik, siis on jällegi bürgermeisteri kohus hoolt kanda selle eest, et leitud puudused kiires korras kõrvaldataks. § 55. järgi peab bürgermeister tulekahju korral otsekohe uurima hakkama, mis oli tulekahju tekkimise põhjuseks, selleks välja kutsudes asjatundjaid ja tunnistajaid. Samuti on tema ülesandeks kontrollida, kas tulekustutamise abinõud olid kohal ja kas tuletõrje tegutses otstarbekohaselt ning hästi.

Nagu kõigest sellest näha, paneb uus korraldus pearõhku tulekahjude ärahoidmisele, mis on iseenesest väga õige: tuleb kõigepealt katsuda üldse tulekahjusid ära hoida, tekkimise põhjusi tuleb täpselt uurida ja selgitada, et võimalik oleks kaitseabinõusid tulekahjude vastu parandada ja täiendada. Eelpooltoodust nähtub aga ka veel midagi muud. Nagu peaaegu kõik administratsiooni ülesanded tehnilisel, majanduslikel, sotsiaalsel ja kultuurilisel alal lasuvad omavalitsustel, nii ka tulepolitsei korraldamine ja üldse kõik tulekahjudega ühenduses olevad küsimused (välja arvatud muidugi kriminaalsüüteo del alal). Seejuures aga puuduvad Austria omavalitsustel asjatundjad ja vilunud ametnikud täiesti, välja arvatud suuremad ja tähtsamad üksused. Kohalikkude riigiasutuste (n. nim. Bezirkshauptmannschaften) lahendada on jäetud pea ainult poliitilised küsimused.

Selge on, et kohalikud omavalitsuste jõud, kõigepealt bürgermeistrid, ei suuda ka kõige parema tahtmise juures täita neid ülesandeid, mis uus seadus neile paneb, nad ei ole asjatundjad tulekahjude küsimuste alal ja ei saa seetõttu lahendada iseenesest keerulise ala küsimusi. Tulekaitse, eriti tulekahjude ärahoidmine, on meie päevil muutunud erialaks, mis nõuab suuri eriteadmisi, palju tehnilist oskust ja üldse niihästi teoreetilisi teadmisi kui ka puhtpraktilisi kogemusi. Kogemusi sel alal saab koguda aga ainult pikaajalise tegevuse tagajärjel: ühe ja sama sisseseadega ettevõtete (kõigepealt vabrikute) kontrollimine pikema aja jooksul, teaduslikul tulekahjude põhjuste uurimisel, kõiksuguste statistiliste andmete läbivaatamisel ja võrdlemisel jne. Seejuures ei tohi unustada, et tehnika iga päevaga areneb, et selle tagajärjel tulevad alatasa juure uued tulekahju tekkimise põhjused, mis seavad revidendi ja terve asjanduse juhataja ikka uute ja uute ülesannete lahendamisele. Silmas peab pidama seesuguse korra juures veel teist väga mõjuvat ja tähtsat asjaolu. Bürgermeistrid ei ole ainult omavalitsusteenijad, nad peavad ka mingisugust ametit vastava omavalitsuse piirides, on seega majanduslikult rippuvad omavalitsusest. Seetõttu on neil mõnikord raske nõuda, näiteks, oma naabritelt või teistelt ühe või teise ilmsikstulnud puuduse viivitamata kõrvaldamist, sarnase nõudmise peale vaadatakse tihti, mis iseenesest väga inimlik ja arusaadav, kui asjata tülitamise ja isegi sihiliku kallalekippumise peale.

Seepärast on mõistetav, et Austrias kasvab iga päevaga nende isikute arv, kes nõuavad sunduslike revidatsioonide andmist omavalitsusasutustelt politseile eriti ja poliitilistele asutustele üldse. Mis puutub vabrikutesse, siis tahetakse revidatsioonide anda tööstusliitudele, kusjuures muidugi mõista tuleksid ka sarnase korra juures võtta arvesse kõik seniste aparaatidega kogutud kogemused. Tuleb muidugi tähele panna, et niisugune revideermine viis on juba parem (kui võtta, näiteks, vabrikud) seetõttu, et üks ja sama asjatundjatest koosnev komisjon vaatab üle samalaadilisi ettevõtteid, mis kergendab tööd ja annab kindlasti tehniliselt paremaid tulemusi. Abinõud, mida soovitakse ja kästakse tarvitusele võtta tulekahjude ärahoidmiseks ja kustutamiseks,

on proovitud, asjatundjad tunnevad nende häid ja halbu külgi ja ei soovita loomulikult seesuguseid abinõusid, mis ei vasta eesmärgile või mis segavad tunduvalt tööd vastavas ettevõttes. Väheha tähtsusega on muidugi väiketööstuse kontrollimine, samuti ka põllumajanduslike ettevõtete ja eraisikute hoonete järele vaatatus, sest seal pole tule hädaoht kunagi nii suur kui suurtes vabrikutes. Viimast liiki revisjoni soovitakse anda kohalike riigiasutuste kätte, kes seda hakkaksid teostama palgatud asjatundjate-revidentide kaudu. On ka arusaadav, et asjatundja revident suudab keerdküsimusi ja vaieluse all olevaid küsimusi otstarbekooslasemalt lahendada (ka vastava asutuse ja isiku suhtes, keda revideeritakse) kui suur komisjon, kes tihti üldse asja ei lahenda, vaid otsustamisest katsub mööda hiilida, nagu see komisjonidel on kombeks terves maailmas: komisjon ei kannu kunagi vastutust, küll aga kannab seda täiel määral palgatud ekspert-riigiteenija. Kui veel arvesse võtta, et võrdlevate statistiliste andmete najal on alati võimalik kindlaks teha, kui hästi töötab üks või teine revident, siis on selge, et soovitud kord Austrias on kahtlemata parem vast ellukutsutust.

Revisjoni organite ülesandena soovitakse näha: 1) üldist kindlustust tulekahjude tekkimise vastu (tehniliste sisseseadete abil on võimalik ära hoida teatud arv tulekahjusid, samuti võib vastavate ehituste abil ära hoida tulekahjude levimise), 2) tulekustutamise abinõude paremale järjekorrale seadmist, kusjuures muidugi peaarõhk tuleb panna sarnastele abinõudele, mis on kasulikud tarvitada tulekahju tekkimisel. Soovitakse näha igas tööstuses, igas ettevõttes ja isegi igas talumajas ja igas eluhoones käsipritsi — viimase olemasolu peaks olema samuti sunduslik nagu oli omal ajal veepang. Edasi oleks revisjoni organite ülesandeks järele vaadata, kas on igalpool korras valgustuse sisseseaded ja piksevardad. Kahjuks ei pöörata veel praegugi tarvilist tähelepanu just elektrivalgustuse sisseseadetele, mis on õieti arusaamatu meie tehnika ajajärgus. Selle valgustuse sisseseaded on väga ja väga tihti tulekahjude tekkimise põhjuseks. Palju tööd on teinud sellel alal Viini professor dr. Jollinek, kelle algatusel kutsuti ellu terve elektro-patoloogiline muuseum, kus ka iga võhik võib otse-

kohe näha, kui hädaohtlikud võivad olla vigased elektrijuhed ja teised sarnased valgustuse sisseseaded. Praeguse aja statistilised andmed, mis kõik on küll veel puudulikud, sest tihti ei pöörata tulekahjude tekkimise põhjuste uurimisel tarvilikku tähelepanu elektrile, näitavad, et kohutav suur tulekahjude protsent langeb halva ja mittekorraliku elektrivalgustuse sisseseade arvele.

Küsimus on muidugi, kes peaks kandma revidentide palkamisega ja tööga ühenduses olevaid kulusid. Põhimõtteliselt ei tohiks neid kulusid küll veeretada omavalitsusasutustele. Kõige õigem on vist panna need kulud nende omanikkude peale, kelle kinnisvarasid revideeritakse. Neid kulusid võiks — sarnane ettepanek on vähemalt tehtud — sisse kasseerida kinnitusseltsidelt, kes omakorda nende katmist nõuavad preemiade maksimisel. Võib arvata, et tulevikus, kui tulekahjude tekkimise vastu igapidi energiliselt võideldakse, preemiade suurus langeb, sest tulekahjusid tekib vähem, ja vahe võikski ära kasutatud saada revisjonide kulude katmiseks.

Kõnesoleva seaduse kolmas ja neljas peatükk kõnelevad tulekustutamisest ja korraldustest tulekahjude korral. § 12. järgi on iga vastava omavalitsuse elanik kohustatud tulekahju korral tasuta abi andma, kui see temal üldse on võimalik. § 20. kuni § 22. käsitavad vee andmist ja muretsemist ja panevad omavalitsustele kohustuse peale, selle eest hoolt kanda, et igalpool leiduks tarvilik arv kaevusid ja hüdrante tulekustutamiseks. Tihtipeale korduvad ka Austrias nähtused, et tulele ei saa panna õigel ajal piiri seetõttu, et puudub vesi või et vett on liig vähe. § 26. nõuab omavalitsustelt vabatahtlikkude tuletõrjujate komandode ellukutsumist. Tuletõrjujad, kohalikud elanikud, oma töö ja vaeva eest tasu ei saa. § 49. järgi on omavalitsused kohustatud kandma selle eest hoolt, et kohalikkudel tuletõrje komandodel oleksid harilikud tulekustutamise abinõud (pritsid, redelid jne.) ja et need abinõud oleksid alati korras, kui vastavatel tuletõrje organisatsioonidel puudub endal selleks tarvilik raha ja kui kulusid ei suudeta katta vabatahtlikkude annete teel saadud summadest.

Need seaduse määrused näitavad kõigepealt, et ka Austrias osutub suureks paheks ja takistuseks tuletõrje komandode

edukale tööle rahapuudus. Tuletõrje komandod peavad enamalt jaolt sellega saama läbi, mis neile annetatakse üksikute isikute poolt, mis nad saavad puhta sissetulekuna pidudelt, loteriidelt jne. Peale selle saavad tuletõrje komandod küll veel toetust üksikute maakondade eelarvete järgi, kuid need summad pole suured ja ei suuda kaugeltki rahuldada kõige minimaalsemaid nõudeid. Siis on tuletõrje komandode sissetulekuallikaks ka veel n. nim. tuletõrje abirahad, s. o. teatud protsent kinnituspreemiast. See protsent kõigub väga suurelt üksikutes maakondades: Alam-Austrias teeb ta välja 6,25, Ülem-Austrias — 5, Salzburgis — 6, Steiermarkis — 12,5, Vorarlbergis — 6,5, Burgenlandis — 12,8, Tiroolis — 7,5 ja Viinis 41,6. Peab küll tunnistama, et see protsendi võtmine õiglane ei ole. Nagu tähendatud, lisatakse see protsent juure kinnituspreemiale, seega tasub seda kulu ainult see, kes oma varanduse tule vastu kinnitab. Need isikud ja asutused aga, kes tule vastu oma varandusi ei kinnita või ainult osaliselt kinnitavad, ei tasu midagi või tasuvad vähem kui teised; just viimastele aga on korralikult töötav tuletõrje kõige enam tähtis.

Niisuguse tuletõrje heaks võetavate summade saamise viisi vastu tõstetakse praeguses Austrias kõvasti häält. Ei peeta loomulikuks ja loetakse isegi tuletõrjele haavavaks saada summasid vabatahtlikkude annete näol ja sissetulekuna kõiksugustest pidudest. Samuti arvatakse, et maksustamise õigluse seisukohalt ei ole vastuvõetav n. nim. tuletõrje abirahade süsteem. Ollakse arvamusel, et kõige õiglasem ja otstarbekohasem oleks, kui seatakse sisse eriline maks tuletõrje heaks, mis tabaks niihästi neid, kes oma varanduse on tule vastu kinnitanud, kui ka neid, kes seda teinud ei ole. Muidugi tuleks aga maksustamisel ka teha erandeid. Nimelt tuleksid maksust vabastada kõik need vabrikud, ettevõtted jne., kes on endale soetanud omal kulul tuletõrje komandod ühes vastavate tarvilikkude tulekustutamise riistadega ja kes neid komandosid omal kulul üleval peavad ja riistu parandavad. Samuti peaks maksust vabastatama ka neid, kes on oma vabrikutesse soetanud automaatsed tulekustutamise sisseseaded (n. nim. Sprinkleri sisseseaded). Just viimaseid sisseseadeid soovitatakse väga võtta tarvitusele. Nende

põhimõtte seisab selles, et teatava kuumuse tagajärjel vastavad ruumid automaatselt vee alla pannakse ehk veega kastetakse. Seetõttu tuleb sarnaste sisseseadete peale vaadata kui abinõu peale, mis pole halvem tuletõrje komandost. Maksust vabastamised tooks pealegi veel endaga kaasa uute vabriku-tuletõrje komandode asutamist ja uute automaat-kustutamise sisseseadete muretsemist, mis väga tähtis rahvamajanduslikult seisukohalt.

On arusaadav, et praeguse korra vastu mitmelt poolt väga kibedasti sõditakse. Praegune seisukord on järgmine: Ettevõtjad muretsevad endale võrdlemisi kalli Sprinkleri sisseseade, soetavad vabrikutesse peale selle veel tuletõrje komandosid, mis jällegi ühenduses suurte kuludega, ja kinnitavad varanduse tule vastu. Silmas peab ka pidama, et vabrikute komandod alati väljas on ja väljas peavad olema, kui vastavas omavalitsusüksuses puhkeb tulekahju, nad on abiks kohalikule omavalitsustuletõrjele. Need ettevõtjad peavad aga peale selle veel maksma võrdlemisi kõrgeid (näiteks Viinis) protsente kinnituspreemia pealt tuletõrje heaks. Need aga, kes midagi ei tee, ei kinnita varandust ega kannu hoolt tulekustutamise eest oma ettevõtetes, ei tasu ka protsente tuletõrje heaks. Teiste sõnadega ei ole praegune kord õieti midagi muud, kui fiskaalne karistus korralikkudele ettevõtjatele ja soodustuste andmine ebakorralikkudele ärimeestele. Sellest siis ka nurin ja terve rida mitmesuguseid arusaamatusi. On iseenesest mõistetav, et soovitud kord — üldine tuletõrje maks kinnisvaradelt — annaks ka veel teisi paremusi. Tuletõrje organisatsioonid suudaksid oma asja rajada kindlale eelarvele. Praegu pole kunagi ka umbkaudselt teada, kui palju saab sissetulekuid, mistõttu ei saa ka arvestada väljaminekutega, kõik on juhuslik ja seepärast kindla plaanita ja korrata. Pealegi suureneksid uue maksu pealepanemise korral tuletõrje komandode sissetulekud tunduvalt, mis neile võimaldaks uute ja moodsate kustutamise riistade soetamist. Kõigepealt tuntakse praegu suurt puudust abinõudest, mis lubaksid edukalt võidelda bensini ja petrooleumi tulekahjude vastu. Eriaparaatide ja abinõude ostmise on möödapääsematu, praegused ressursid aga ei luba niisuguste ostude peale mõelda.

Terve tulekahjude ärahooldmise ja kustutamise küsimus on lõppude lõpuks väga tähtis ja väga produktiivne probleem. Iga aastaga väheneb rahva jõukus tunduvalt tulekahjude läbi tekkinud kahjude võrra. Kõikide riikide statistilised andmed räägi-

vad tõsist keelt ja ainult seal, kus on üle mindud tõsisele võitlusele tulekahjude vastu, võidakse konstateerida, et kahjud rahvamajanduse alal, mille põhjuseks on tulekahjud, vähenevad ehk ei suurene vähemalt.

A.

Suguhaigustest.

Sageli saavad välispolitseiametnikud teadaandeid, et see või teine naisterahvas põdevat suguhaigust. Enamik sarnastest kaebustest tekib vihavaenust ja tõstetakse abielunaiste poolt, kes oma mehi kahtlustavad kaebelustega intiimvahekorra pidamises. Ka püütakse harilikult selliste teadaannete tegemisel jääda kaebelustele teadmatuks ja soovitakse, et ametnik, ilma et kaebust ametlikult fikseeriks, võtaks tarvilised toimingud kaebeluse suhtes ette. Selles asjas peab politseiametnik olema eriliselt ettevaatlik, et hoida ära vastutus kaebuse mittetõestumisel.

Üldse on küsitav, kas välispolitsei ametnikud on õigustatud selletaolisi kaebusi võtma vastu ja nende alusel tegema suguhaiguskahklase suhtes tarvilisi korraldusi. Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse („R. T.“ nr. 1 — 1927) § 2. järgi on suguhaiguste vastu võitlemistööde korraldamine linna- ja maavalitsuse ülesanne. Ka tervishoiu peavalitsuse määruse („R. T.“ nr. 18 — 1921. a.) § 6 tsiteerib, et tervishoiuosakonna sellekohastel ametnikkudel ja tervishoiupolitseil on õigus nõuda kõigilt kahtlastelt naisterahvastelt tervise tunnustust ja lähemaid teateid nende isiku, elukoha ja elukutse üle. Edasi leiame nimetatud seadusest ja määrusest ainult juhtnöörid tervishoiu arstidele ja nende kohused, kuna välispolitseile pole antud sel alal mingisuguseid õigusi.

Nagu teada, pole maal tervishoiuosakonna ega tervishoiupolitsei ametnikke ja kui välispolitseiametnikel puuduks õigus suguhaigustesse puutuvaid kaebusi vastu võtta ja teha suguhaiguskahklaste isikute tervislise seisukorra kindlakstegemiseks korraldusi, jääks viimased täiesti järelevalveta ja suguhaiguste levimine oleks piiramata. Ehkki sellekohane alus puu-

dub, on välispolitseiametnikud, eriti maa-konstaablid täitnud tervishoiuosakonna ja tervishoiupolitsei ametnikkude kohuseid. Täitmise juures tuleb aga ette raskusi. Nimelt on praktiseeritud nii, et konstaabel saadab suguhaiguskahklase isiku ametliku arsti juure ülevaatusele, kes teatab vaatluse tulemustest konstaablile kirjalikult. See on aga seadusevastane, sest suguhaiguste vastu võitlemise s. § 8 järgi on ainult maa- või linnaarstil õigus suguhaiguskahklast isikut sundida ilmuma 2 päeva jooksul arstlikule ülevaatusele ja esitama tunnustuse. Selle mittetäitmisel võib mainitud arst pöörduda politsei poole tõrkuja sunniteel arsti juure või haigemajja toimetamiseks.

Kui suguhaiguskahklane isik konstaabli korraldust, mis ei põhjene maa- või linnaarsti eeskirjal, jaoskonnaarsti juure ülevaatusele minna, ei täida, tekib küsimus, kas välispolitseiametnik on õigustatud teda sunniteel arsti juure toimetama? Võib oletada, et isik ilmub kohaliku jaoskonnaarsti juure, kuid juhusel, kui kohalik arst pole suguhaigustundja või ei suuda haigust kindlaks teha, maakonnaarsti juure, kes asub kaugel linnas, isik igatahes minna ei taha iseäranis siis, kui ta on terve. Siis on politseiametnik täbaras seisukorras: kas võtta isik vahi alla ja saata linna arsti juure või teatada maakonnaarstile korralduse tegemiseks? Minu arvates peaks siis küll politseiametnik tarvitama viimast teed, sest isiku seadusevastane vangistamine on raskelt karistatav. Maal tuleb suguhaiguste juhuseid ja nende kohta kaebusi harva ette, kuid siiski peaks olema määratud kord, kuidas välispolitseiametnikul sel juhusel tuleb toimida, et ta süütult ei satuks kohtu alla.

Politseinik.

Katsetest politseikoolides.

Meie kõik teame, et politsei meie päevil on omanud hoopis suurema tähtsuse ja hoopis teistsuguse tähtsuse kui tal oli veel, näiteks, enne maailmasõda. See asjaolu on seletatav mitmesuguste põhjustega. Maailmasõja tagajärjed sundisid üksikuid Kesk-Euroopa riike tunduvalt vähendama alalise sõjaväe arvu ja isegi sisse seadma palgatud kaitseväge endise suure sõjaväe asemel, mis koosnes sunduslikku aega teenivatest noortest inimestest. Sõjaväe vähendamine aga tõi enesega paratamatult kaasa politsei suurenemise ja viimase tähtsuse tõusmise, sest sisepoliitistel põhjustel ei saadud ja ei saada läbi niihästi korraliku sõjaväeta kuj ka korraliku politseita. Sellega olemme jõudnud teise kaaluva põhjuseni politsei arvu suurendamiseks ja tema tähtsuse tõstmiseks. Revolutsioonid, rahunused ja kestvad hädaohud maksvale korrale peaaegu kõigis Euroopa riikides pärast suure sõja lõppu olid põhjuseks sellele, et riigivõim igalpool hakkas pöörama suuremat tähelepanu politseiaparataidele, neid suurendades, tehniliselt hästi varustades ja üksikuid ametnikke koolitades. Politsei ülesanded suurenesid igalpool aga veel teistel põhjustel. Meie aja kiiresti arenev elu tõi ja toob endaga kaasa alatasa uusi ülesandeid politseiorganitele, tuleks vast ehk mainida ainult õhuliikumist ja raadiot. Suuremad politseiavalitsused on kõikides riikides juba ellu kutsunud erilisi õhu- ja raadiopolitsei üksusi, rääkimata liikumispolitseist, mida veel aastat kaksikümend tagasi ei tuntud. Meie aja kord, nagu see maksab, näiteks, suuremalt osalt kõikides Euroopa riikides, on demokraatlik kord ja just seetõttu on nõuded politsei vastu kodanikkude poolt arusaadavalt kasvanud. Politsei ei ole ega tohigi olla enam mingisugune vaenuline võim kodanikkudele, tema peab vastuoksa olema ja saama publiku lähemaks sõbraks ja aitajaks igas situatsioonis, kus see vähegi võimalik.

Politsei tähtsuse tõusmine, tema koosseisude suurenemine ja ülesannete rohkus ning mitmekesisus ja ühtlasi ülesannete muutmine, võrreldes keisrite ja kuningate aegadega, nõuab aga esimeses järjekorras politsei koolitamist. Ühelt poolt peab hästi ka tehniliselt koolitatud politseiaparatuur suutma piiri panu arvu-

lisele politsei suurendamisele, mis tingitud uutest ja keerulistest ülesannetest, teiselt poolt peab politsei vahetpidamata koolitamine valmistama ametnikke, kes tõesti seisavad aja kõrgusel ja suudavad täielikult täita neid eesmärke, mille saavutamiseks lõpuks politsei loodud: olla kaitseks ja abiks kodanikkudele kõikjal ja alati, kus vähegi võimalik. Sellega on siis ka seletatav see suur tähelepanu, mis praegu pööratakse politsei isikliku koosseisu arendamisele kõikides maades, see suur tähelepanu ja hool, mille osaliseks saavad igalpool politseikoolid.

Õpetus politseikoolides sünnib peaaegu igalpool ühe ja sama šabloni järgi, s. o. olukorra sunnil pööratakse peatähelepanu teoreetilisele küljele, kuna praktika jaoks jääb vähem aega. Isegi teoreetilised õppeained ei erine loomulikult tunduvalt üksikutes riikides: riigiõigus, kriminaalõigus ja -protsess, tsiviilõigus (harilikult õige piiratud ulatuses), politseikorraldus, ametnikkude kohta käivad seadused, (teenistuseadused, pensioniseadused, palgaseadused jne.), kriminalistika, tervishoid jne. on õppeaineteks suuremas või vähemas ulatuses, nagu seda kusa-gil lubab kursuste kestvuse aeg. Viimasel ajal aga on õppuste juures tekkinud päevakorrale sootu uus küsimus, eriti saksa ajakirjanduses ja politseiringides. Koolides maksab politseile sama kord nagu harilikkudes koolideski, s. o. pärast kursuse lõppu korraldatakse katseid, mis peavad näitama, kui hästi või halvasti on keegi kursuste ajal teinud tööd ja kui võrd üks või teine on kõlblik politseiteenistuseks. Nende katsete vastu aga hakatakse just viimasel ajal protesteerima ning arvatakse, et katsed tuleks sootumaks ära jätta, nagu seda soovitavad keskkoolide suhtes mitmed tuntud pedagoogid ja hingeteadlased. Tuuakse ette väga mõjuvaid argumente, milledest on allpool jutt. Juure lisada tuleks aga kohe, et terve küsimus on õige vaieldav, poolt ja vastu kõneldakse ja kirjutatakse palju: praktilisi katseid igatahes veel katsete ärajätmisega politseikoolides ei ole tehtud, nii et puuduvad tegeliku elu kogemused ja arvamised ning põhjendused, mis tuuakse ette katsete allesjätmise vastu, on rohkem teoreet. laadi, mis aga isenesest veel ei vähenda nende väärtust.

Saksamaal on üksikutes provintside erilised politseikoolid. Neis õpetatakse isikuid, kes soovivad astuda politseiteenistusse, umbes aasta aega, kusjuures läbi võetakse teoreetilised ained, kuid ühtlasi ka praktilist õppust jagatakse. Muidugi on õppus ikkagi eeskätt teoreetilist laadi. Pärast kooli lõpetamist saadetakse kasvandikud politseijaoskondadesse, kus nad tutvuvad praktilise teenistusega. Katsete vastu neis koolides protesteeritakse Saksamaal kõigepealt. Eksiarvamiste ärahoidmiseks tuleb kriipsutada alla, et sarnased vastuseismised lähevad välja just politseijuhtide perest, mitte aga noorte politseiametnikkude seast (näiteks Berliini politseikomandör Heimannsberg: „Prüfungen auf der Polizeischule“). Tuuakse ette, et koolis suudavad õppejõud aasta jooksul küllaldaselt selgeks teha, kas kasvandik õpib midagi või mitte, kas ta võib oma teadmiste ja haridusliku tasapinna poolest politseiteenistusse või mitte. Kui kasvandik näitab üles loidust, kui teda õppetunnid ja -ained eriliselt ei huvita, on alati võimalik teda kursuse kestvuse ajal koolist vallandada. Hoopis otstarbekohasemaks loetakse mõnikord korraldada üldisi tunde, millest võtaksid osa kõik õpetajad ja kus seatakse üles küsimused mitmesugustelt aladelt tervele klassile, kõikidele kasvandikkudele. Sellised katsumised näitavad alati, kui võrd hästi tunnevad kasvandikud üht või teist ainet, nad on õieti katseteks tervele kasvandikkude koosseisule ja ühtlasi ka vastava aine õppejõule. Vastused näitavad, kui hästi on üldse läbi võetud teatud ainet, missuguses ulatuses, missuguses valgustuses ja missuguste tagajärgedega.

Sedasama öeldakse ja tuuakse ette ka kordamiskursuste kohta, mis korraldatakse eelpooltähendatud koolides vanematele politseiametnikkudele, et nende teadmisi teoreetilisel alal täiendada ja värskendada. Ka siin ei toovad katsed mingisugust tulu. Kursuse ajal näevad õppejõud jällegi, kas ametnikud õpivad üldse või mitte ja mil määral neid huvitavad loengud ning nendele pakutavad teadmised. Katsetel võivad siin küll olla teine tähendus ja nimelt valida ametnikkude seast parimaid, et neid saata kõrgemasse politseikooli. Kuid peatähtsus seisab ikkagi selles, kas ja kui võrd võib üks või teine ametnik praktilisele teenistusele, seda aga ei näita ükski katse. Kõrgeimas

politseikoolis, s. o. koolis, kus valmistatakse ametnikke ette politseiohvitseride kohtadele, kestab kursus 9 kuud — jällegi küllalt pikk aeg selleks, et otsusele jõuda, kas keegi võib juhtivate kohale või mitte, kas ametnikust-kasvandikust saab politseiohvitser või mitte.

Kõigele sellele tuleb juure lisada veel järgmist: On üldiselt teada — ja iseäranis hästi teavad seda need, kes on palju katseid sooritanud oma elus, et kõik koolilapsed, üliõpilased jne. jagunevad katsete suhtes kahte liiki. Ühele pole katset mitte midagi, need katsealuseid ei ärrita, nad ei mõju neile hingeliselt, kuna teised on katsete ajal nagu haiged. See ei tule seejuures mitte sellest, et ühed tunnevad vastavat ala hästi ja teised mitte. Väga tihti on just ümberpöörduvalt. Kõik seisab selles, et ühele ei mõju katsed hingeliselt ja teistele nad mõjuvad. Selle tagajärjel sooritavad tihti need, kes on n. nim. keskmised õpilased, katseid hästi, kuna need õpilased-kasvandikud tihti katseid sooritavad keskmiselt või isegi alla keskmise. Teha kõik rippuvaks sellest, kas üks või teine kasvandik ühel teatud päeval (s. o. katsete päeval) annab häid vastusi või mitte, näib olevat veidi ebaõiglane ja ebapraktiline, sest see viis ei näita tõelikku kasvandikkude teadmiste tasapinda, see moodus võib tõsta esile ja lasta silma paista isikuid, kes seda hästi ei vääri, kellede teadmised on üldiselt õige keskmised, kui isegi mitte alla keskmist.

Tähele panna tuleb aga veel üht asjaolu katsete juures, mis erilise tähtsusega. Asi seisab selles, et lõpuks kõik kasvandikud ei astu katsete laua ääre ühevääristena, ühesugustena. Ametnik, kes võib olla, pole pärit kehvast perekonnast, kellel on mingisugused kõrvalised sissetulekuallikad, ei karda kunagi katseid nii nagu ametnik, kellel perekond toita, kellel kõik ripub ära sellest, kas ja kuidas ta katse sooritab. Esimene ametnik läheb eksamile täie teadmise ja teadmise, et siis, kui asi katsetel äpardub, õieti veel katki pole midagi: ta jääb edasi endisele kohale või valib endale teise elukutse, igapäevase leiva muretsemise mured on talle võõrad. Selle vastu aga ei saa teine ametnik kuidagi olla ükskõikne katsete tagajärgedega suhtes. Neist oleneb mitte ainult tema isiklik tulevik, vaid ka teiste inimeste saatus — naise ja laste hea- ja

ja elu-olu. Sarnaste psühholoogiliste mõjudega ja teguritega arvestamiseks pole aga eksaminaatoril mahti. Ta ei saa neist võib olla aru ja ei teagi võib olla nende olemasolu, tema näeb ainult ametnikku või kasvandikku, kes miskipärast on väga närviline ja ei suuda hästi rahuldada eksaminaatori. Seepärast oleks loogilisem rajada lõpuarvamist ametniku teadmiste kohta kursustel saadud muljetele ja andmetele kui psühholoogilistele omadustele, mis end ilmutavad katsete päevil.

Edasi tuleks tähendada, et katsed sel kujul, nagu neid praegu üldiselt praktiseeritakse, ei ole lõpuks muud midagi, kui omamoodi vaimlik piinamine. Isikuid sunnitakse ärevil olema mitu ja mitu päeva, võib olla isegi nädalaid, kusjuures piinamise tagajärjed on õige küsitavad, nagu juba eelpool tähendatud. Olgu muu seas tähelepanu juhitud sellele, et just sellelt seisukohalt välja minnes ja seda

asjaolu arvesse võttes, mitmed üldtunnustatud pedagoogid on katsete toimepanemiste vastu üldse.

Kuid, nagu juba alguses tähendatud, võib katsete tarviduse vastu vaielda, võib aga ka asuda vastupidisele seisukohale, ette tuues jällegi väga kaaluvaid motiive. Katsete üheks eesmärgiks on kahtlemata õpilaste, ametnikkude jne. sundimine õppimisele. Seal, kus tegemist pole kursustega, kus korraldatakse ainult katseid, ilma et oleksid loengud eel käinud, seal ei saa muidugi katsete vastu üldse vaielda, sest meil puudub senini teine meetod, teine võimalus selgusele jõuda, kas vastavad isikud on varustatud tarvilikkude teadmistega või mitte. Sel põhjusel ei saa, näiteks, kuidagi vaielda katsete vastu, nagu nad meil pannakse toime üle riigi vastava siseministri käsukirja alusel. Puudub teine võimalus saada ülevaadet teenistuses olevate ametnikkude teadmiste ja oskuse suhtes. A.

Tartu politseiasutuste 10. aastapäev.

23. nov. pühitsesid Tartu politseiasutused oma 10-aastase tegevuse juubelit. Ammu olid käimas ettevalmistused ja kõigil oli rõõmus tunne, et tulemas midagi meeltülendavat ja pidulikku, mis hetkekski kisub välja igapäevasest askeldusest.

Sirgetes ridades ja nägusates mündrites rivistult sammusid politseinikud jaoskondade kaupa komissaridega eesotsas läbi linna Tartu-Peetri kiriku pidulikule jumalateenistusele, mis algas kell 10. Jumalateenistusel viibis ka end. siseminister hra J. Hünerson ja mitmed kõrgemad politseiametnikud. Õpetaja Treumann pidas mõjurikka jutluse, milles rõhutas politseiniku ameti tähtsust ja raskust. Surma läbi lahkunuid mälestati koraaliga, mida saatis politsei orkester.

Peale jumalateenistuse rivistusid mehed jälle jaoskondade viisi ja orkestri helide saatel sammuti läbi Narva, Vene, Laia ja Rüütli tänavate Raekoja platsile paraadile. Publik jälgis huviga ja vaatles seda haruldast pilti. Kell 12 ilmus paraadile end. siseminister hra J. Hünerson ühes politsei abidirektor hra Soomaniga. Ta tervitas politseinikke tähtsa päeva puhul ja soovis jõudu töötamiseks tulevikus. Tartu linnapea hra Luik tervitas politseinikke Tartu linna kodanikkude nimel ja avaldas

tänu tehtud töö eest. Vilu ilm ja lumi ei rikkunud pidutuju põrmugi.

„Vanemuise“ sissekäik ja ruumid olid ilustatud pävakohaselt ilupuude ja lippudega. Pärast pidistamist koguneti „Vanemuise“ väikesesse saali aktusele, mis täitis rohkel arvul ilmunud politseinikkudest, kes tihedalt ümbritsesid ilupuudega ehitud kõnetooli ja selle ees aset võtnud auvõraid.

Kõigepealt astus kõnetooli hra prefekt Kruus, kes ülevaatliku pildi kandis ette linna ja maa politseiasutuste 10-aastase tegevuse kohta. 10 aasta jooksul on ametikohuste täitmisel langenud: van. militsionärid: Paul Tosso, Peeter Vassil, Mihkel Sabre; rajooniülem Karl Kaasik; kordnik Hugo Rätsepp; kaitsepolitsei agent Johan Pokats; kaitsepolitsei ametnik Nikolai Aidnik ja kriminaalpolitsei agent Johannes Põvvat. Sama aja jooksul politseiteenistuses surnud: politseiülem Artur Stolzen; abiprefekt Oskar Truus; rajooniülemad: Karl Räck, Voldemar Hiir, Ernst Poksi, Kristjan Pärn; konstaabel Karl Miller; asjaajajad: Gustav Karjus, Valter Ploom ja Leonhard Tobber; poliitilise politsei agendid: Jüri Kreutsberg, August Uuk, Jaan Pokk; vanem kordnik August Unt; kordnikud: Friedrich Mets, Jaan Timusk, Johan-

nes Sarap, Aleksander Reinert, Märt Soots ja Hans Blaubrik ja kriminaalpolitsei teenija Aleksander Steinberg. Neid mälestati püstitõusmisega, kusjuures orkester mängis: „Ligemal Jumal sul“. Siis rääkis end. siseminister hra Hünerson politsei põhimõtetest ja soovis lõpuks jõudu tulevaseks tööks.

Pärast aktust kella 3 ajal koguneti „Vanemuise“ suurde saali ühisele einele. Siin pidasid kõnesid ja ütlesid tervitusi hra siseminister, politsei abidirektor, seltskonna ja ajakirjanduse esindajad. Kell 9 algas samas ruumis perekondlik pidu ettekangetega, mis kestis hommikuni. J. P—d,

Ametlik osa.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga 3. detsembrist s. a. Nr. 166.

on Petseri jaoskonna Valga rajooni ülem kapten Miil määratud tema enese palvel ja teenistusehuvides sama jaoskonna nooremaks ohvitseriks ja senine rajooni noorem ohvitser kapten Jaagund on määratud rajooni ülema kohustetäitjaks, arvates 5-st detsembrist s. a.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga 8. detsembrist s. a. Nr. 169.

on pandud maksma valveteenistuse alal piirivalves järgmine kord:

1. Normaalne teenistustundide arv iga valvuri kohta öö-päevas on 9 tundi.

2. Hobusemehed määratakse teenistusse rajooni ülema korraldusel.

3. Kordoniülem on kohustatud oma üldiste kohuste kõrval revideerima välist valveteenistust vähemalt 1 kord öö-päeva jooksul, püüdes seda teha võimalikult ootamata.

4. Kordonites, kus meeskonna tegelik koosseis ei luba normaalteenistustundide arvu juures teostada alalist välisvalvet, korraldatakse see jaoskonna ülema poolt antud juhtnõrde järele.

5. Valveteenistuse kõvenduse puhul võib kordoniülemaid määrata välisvalve teenistusse ja valvurite normaalset teenistusaega pikendada.

6. Veepiiril jää sündimise ja jää lagunemise ajal teostatakse valvet jaoskonnaülema poolt kindlaksmääratud korra järele.

7. Jaoskonnaülema korraldusel võib kordoniülemate peale panna tegelikku valveteenistust valvuri teenistustoimkonna poole määrani.

8. Karistusteenistustoimkonnaks loetakse 3 tundi välisteenistust väljaspool

järjekorda, mis ära kantakse üle ühe ööpäeva.

9. Jaoskonnaülem võib käesolevast kavast üksikutel juhtudel kõrvale kalduda ja arvestades kohalikkude oludega valveteenistust teisiti korraldada. Tehtud korraldustest jaoskonnaülem kannab ette valitsuse ülemale teadmiseks.

Politseidirektori käsukirjaga 12. detsembrist s. a.

on Tartu-Valga prefektuuri allkonstaabel Peeter Pahva peale pandud ajutiselt Peipsiäärse rajooni konstaabli kohuste täitmine, arvates 1. detsembrist s. a.

August Kerge on määratud konstaabli kohustetäitjaks Viljandi-Pärnu abiprefektuuri koosseisu, arvates 1. detsembrist s. a.

Lääne-Saare prefektuuri konstaabel Johannes Teras on paigutatud ümber oma palvel Viljandi-Pärnu prefektuuri koosseisu, arvates 15. detsembrist s. a.

Viru-Järva abiprefektuuri konstaabel August Vehik on vabastatud ametist oma palvel, arvates 16. detsembrist s. a.

Viru-Järva abiprefektuuri konstaabel August Miller on paigutatud ümber oma palvel Viru-Järva prefektuuri koosseisu, arvates 16. detsembrist s. a.

Viljandi-Pärnu abiprefektuuri konstaabel Arved Ruusa on paigutatud ümber oma palvel Viru-Järva abiprefektuuri koosseisu, arvates 15. detsembrist s. a.

Politsei peavalitsuse poolt on antud load: laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: 1) Paul Karli p. Thälile — Türil, Viljandi tän. nr. 20, maksvusega 30. novembrini 1929. a., 2) Karl Mihkli p. Lorentzile — Türil, Viljandi tän. nr. 10, maksvusega 24. novembrini 1929. a.; laskeriistade parandamiseks: Otto Jakobi p. Lepinile — Laura alevikus, maksvusega 30. novembrini 1929.

Küsimusi ja kostmisi.

A. K. Küsimus. Välispolitsei ametnik toimetab uute raudteede ehitusdirektsiooni nõudel ts. sead. § 581. põhjal raudtee alla võõrandatava maa üleskirjutamist oma tegevuse piirkonnas. Kas on ametnikul õigus saada päeva- ja sõiduraha selle üleskirjutamise toimingu eest ja kellelt tuleb nõuda seda raha, kui õigus on saada.

Vastus: Ei ole õigust saada.

Lugeja K. K. Küsimus. Kohtu poolt on süüalusele määratud täitelehe järgi arest ehk rahatrahv ja nõudekirja põhjal kohtumaks sisse nõuda; täitmise juures maksab süüalune aresti asemel rahatrahvi ära, kuna kohtumaksu ei soovi maksta, varandust mingisugust tal ei ole, vaid

elab ja töötab oma vanemate juures. Kas võib makstud rahatrahvi arvata kohtumaksu ette ja süüalune areteerida. Jaataval korral missuguse seaduse alusel.

Vastus: Kohtukulud ei kuulu karistuse hulka ning karistatu maksujõuetuse korral võetakse riigi kanda (kr. kp. s. § 999).

H. V. Küsimus. Kui peetakse seasduolik loterii avalikul platsil, kõnnitee ääres jne., kas kuulub see avalikkude ettekannete hulka, milleks vaja prefekti luba?

Vastus: Kui avalik lõbustus kuulub ettekannete seaduse (R. T. nr. 43 — 1923) § 5. alla.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- K a l a,** Oskar Joosepi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 7574, v. a. 7. jalaväe polgu ülemalt 20. 9. 21 a. (43069)
- R e b a n e,** August Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1416, v. a. Pärnu kaitseväe ringkonna ülemalt 25. 1. 21 a.
- D e l l o (Delli),** Johannes Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1448.
- S o o,** Albert Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 133, v. a. Sakala rügemendi ülemalt 23. 4. 27 a.
- B r u n b e r g,** Viktor, välispass nr. 87, v. a. Helsingi Eesti saatkonnast 27. 6. 28 a.
- V e i d e r m a n n,** August Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 29, v. a. 7. jalaväe polgu ülemalt 1920 a.
- S i i o n,** Otto Johani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2375, v. a. 2. ratsapolgu ülemalt 28. 4. 20 a.
- P r a k m a n n,** Hans Anna p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1232, v. a. Tallinna tagavara polgu ülemalt 28. 1. 19 a.
- S v e t s h n i k o v,** Efrem Filimoni p., Nansenipass nr. 4233/6155, v. a. politsei peavalitsuselt. (1603)

- D u n a i s k i,** Ilja Grigori p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1626, v. a. 1. jalaväe rügemendi ülemalt 1926 a. (2624)
- F a r o n o v,** Grigori Andrei p., sõjav. vab. tunnistus nr. 272, v. a. Viru maak. rahvaväe ülemalt 31. 1. 21 a. (2545)
- S o l o d o v,** Arseni Makari p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1683, v. a. Tall. tagavara ratsadiv. ülemalt 30. 3. 20 a. (2625)
- R e g o,** Johannes Karli p., laskeriistaluba nr. 884, v. a. Viru-Järva abiprefektilt 28. 12. 27 a. (1605)
- A n t o n,** Robert Aleksandri p., sõjav. isikutunnistus nr. 7168, v. a. 1. jalaväe rügemendi ülemalt 1923 a. (1606)
- J a k o n e n,** Andres Jüri p., sõjav. vab. tunnistus. (824)
- L i n d e,** Anna Annuse t., mootorpaadi tunnistus nr. 300, v. a. Pärnu piirivalve rajooni ülemalt 1925 a.
- H a n s o n,** August Jüri p., kaitseväest vab. tunnistus nr. 12785, v. a. Pärnu maak. rahvaväe ülemalt 8. 11. 20 a. (4106)
- Õ u n,** August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6452/1642. (5477)
- K e s k ü l a,** Eduard Karli p., sõjav. vab. tunnistus, v. a. 1. piiriküti pataljonist 1920 a. (5517)

- J a g o, Jakob Tooma p., sõjav. vab. tunnistus nr. 590. (5477)
- J a a s o n, August Hansu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 469, v. a. Järva kaitseväe ringkonna ülemalt 20. 9. 27 a. (8831)
- R e i k o p, Jüri Peedu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 5327, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 3. 9. 24 a. (8834)
- L ä h k e r, Johannes, kaitseväeteenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 1508, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 18. 10. 20. (19357)
- S u i t s, Johannes, kaitseliidu tunnistus, v. a. Harju maleva pealikult. (19458)
- E n g e l b r e c h t, Herman Siimu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 150/2710, v. a. Sakala jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 26. (1912)
- S e m j o n o v a, Jelisaveta, välispass nr. 5655, v. a. pol. peaval. passitoimk. (7013)
- H r i s t o v, Trofim, sõjav. vab. tunnistus nr. 114, v. a. Soomusrongide brigaadi staabi ülemalt. (7013)
- K a r a k o f f, Kristo Hansu p., reservitunnistus nr. 9696, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 27. 4. 21. (19007)
- P a r t s, Richard Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4518, v. a. Tartu kaitseväe ringkonna ülemalt 2. 11. 27. (19013)
- J ä n e s, Johan Matsi p., sõjav. vab. tunn. nr. 4102, v. a. Tallinna tagavara patalj. ülemalt 26. 2. 20. (19011)
- E r i l a n e, Jaan Jaagu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 32401, v. a. Tartu maak. rahvaväe ülemalt 30. 11. 20. (19015)
- G o r s h a n o v, Agafon, hobusepass nr. 184, v. a. Roela vallaval. 15. 12. 20. (43064)
- V i l l a, Aleksander Jüri p., hobusepass. (43065)
- A.-s. Räpina paberivabrik, hobusepass nr. 87, v. a. Räpina vallaval. 5. 1. 21. (43063)
- T e e a r u, Johan Jüri p., sõjav. vab. tunn. nr. 11449, v. a. Pärnu kaitseväe ringkonna ülemalt 6. 11. 22. (43054)
- K r e i t s b e r g, Johan Andrese p., sõjav. vab. tunnistus nr. 8410/10466, v. a. 7. jalaväe rügem. ülem. 27. 10. 22. (43055)
- S i l d, Arthur Johani p., välispass, v. a. politsei peaval. 5. 7. 28. (43057)
- G r o s t h a l, Jaan Jüri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 180, v. a. Viljandi maak. rahvaväe komisjonist 19. 6. 19.
- V e l b e r g, Ado Peetri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 21, v. a. Viljandi maak. rahvaväe komisjonist 16. 2. 19.
- R i n g, Johannes Peetri p., sõjav. vab. tunnistus nr. 285, v. a. Sakala partisaanide patalj. ülem. 7. 2. 23.
- P a t u n e, August Ado p., sõjav. vab. tunnistus nr. 11341, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ülemalt 18. 10. 20.
- R u u s a k i n k, Aleksander Reinu p., sõjav. vab. tunnistus nr. 12173, v. a. Viljandi maak. rahvaväe ülemalt 20. 10. 20.
- S u u r e - J a a n i majanduse ühisuse petrooleumiga kauplemise luba nr. 6148, v. a. Viljandi maak. pol. ülemalt 4. I. 23.
- P a n i, Martin Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 6765, v. a. 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 24. 8. 22.
- T i b a r, Oskar Mardi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 742, v. a. Ratsaväe allohvit. kooli ülemalt 16. 9. 20.
- A d a m s o n, August Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 2010, v. a. 2. ratsarügem. ülemalt 15. 4. 20.
- N i i n e m ä g i, Hans Johannese p., sõjav. vab. tunnistus nr. 18/2694, v. a. Sakala jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 25. (11594)
- E s p e, Harald Rudolphi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1023, v. a. Narva linna kaitseliidu ülemalt 30. 3. 20.
- F r i s c h m a n n, Reinhold Gustavi p., Saksa välispass nr. 470, v. a. 2. 8. 28. Berliinist. (11597)
- J ö g e r, August Juhani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 3190, v. a. 10. jalaväe rügem. ülemalt 31. 8. 22. (11600)
- R e m m e l g a s, Heinrich Johannese p., sõjav. vab. tunnistus nr. 1753, v. a. Laiarool. soomusrongi nr. 3. ülemalt. (19707)
- M ü h l e n, Roland, matrikkel nr. 4249, v. a. Tartu ülikooli valits. 1923. (12967)
- S a a r, Karl Hansu p., laskeriistaluba nr. 3228, v. a. Tartu maak. pol. ülemalt 26. 10. 23. (13649)
- T u r m a n n, Jakob Mardi p., sõjav. vab. tunnistus nr. 15439, v. a. Pärnu rahvaväe ülemalt 31. 12. 20. (16503)
- S n e s h k o v, Terenti, hobusepass nr. 77, v. a. Laura vallaval. 1925. (17940)
- S a m a r ü ü t e l, Alfred, hobusepass nr. 255, v. a. Krootuse vallaval. 30. 12. 20. Jakob Klooseni nimele. (17942)
- L e n n u k, Ivan, sõjav. vab. tunnistus nr. 220, v. a. Petseri kaitseväe ringkonna ülemalt 14. 9. 27. (17943)
- K u s n e t s o v, Semjon, õiendus nr. 399, v. a. Laura I. r. konstaabli poolt. (17950)

Graf, Adolf, sõjav. vab. tunnistus nr. 2131, v. a. Saaremaa kaitseväe ringkonna ülemalt 5. 11. 24. (18552)

Karro, Aleksander Mihkli p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4259, v. a. Võru maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 7. 4. 21. (18763)

Eiche, Oskar Jaani p., sõjav. vab. tunnistus nr. 4460, v. a. 7. jalaväe rügem. ülemalt 13. 3. 23 (18777)

Iusupov, Abdulla, Nanseni pass nr. 224/9693, v. a. politsei peaval. (18940)

Schefer, Johan, kaitseväest vab. tunnistus nr. 1273, v. a. Harju maak. rahvaväe ülemalt 13. 1. 21. (19301)

Berg, Arthur, sõjav. vab. tunnistus nr. 3507, v. a. 5. jalaväe rügemendi ülemalt 28. 9. 27. (19315)

Jams, Jaan, välispass nr. 885, v. a. politsei peavalits. 1922. (19326)

Kübar, August, v. a. kaitseväest vab. tunnistus nr. 4., v. a. Saare kaitseväe ringkonna ülemalt 16. 3. 27. (19328)

Pennonen, Anti, v. a. Nanseni pass, v. a. politsei peaval. apr. 1928. a. (19341)

Lähker, Johannes, autojuhtimise luba, v. a. Tallinna linnaval. 1926. (19349)

Silberberg, Johannes, sõjav. vab. tunnistus nr. 4050, v. a. 1. diviisi tagavara patalj. ülemalt 14. 4. 20. (19350)

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Roomann, Rudolf Ado p., v. a. Pärnu maak. pol. linna jsk. ülemalt 7. 5. 23 nr. 1081.

Mikk, Mari Mihkli t., v. a. Vastemõisa vallaval. 2. 7. 19 nr. 1464. (19702)

Rudisaar, Elmar Peetri p., v. a. Tall. 4. jsk. politseikomissariilt 13. 9. 27 nr. 923.

Takk, Hans Andrese p., v. a. Viljandi linna politseikomissariilt 27. 1. 27 nr. 3503.

Väär, Adolf Mihkli p., v. a. Anija vallaval. 15. 7. 25 nr. 119.

Sepsivart, Johannes Jaani p., v. a. Tall. 4. jsk. politseikomissariilt 9. 8. 26 nr. 1219.

Leeks, Juhan Juhani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 15. 1. 20 nr. 8117.

Kutti, Elli Karli t., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 28. 8. 25 nr. 2268.

Anja, Eduard Jaani p., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 2. 12. 19 nr. 1144.

Leppik, Martin Pearnii p., v. a. Rae vallaval. 1923 nr. 142.

Kitvell, Paul Siimu p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 2. 8. 23 nr. 1685.

Pielbusch, Salme Antoni t., v. a. Masu vallaval. 1924.

Kreideberg, Helene Andrese t., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 31. 12. 20 nr. 13170.

Johanson, Anette Karli t., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt.

Trubon, Johannes Antoni p., v. a. Tall. linna pol. ülemalt 1920.

Kuntsmann, Johannes Mihkli p., v. a. Tall. 4. jsk. politseikomissariilt 13. 7. 26 nr. 1069.

Urt, Eduard Karli p., v. a. Kilingi-Nõmme alevival. 27. 9. 23 nr. 118.

Siisberg, Jaan Mihkli p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 5. 3. 20 nr. 9798.

Villemi, Anna Karli t., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 28. 12. 25 nr. 2529.

Tiisel, Jaan Jaani p., v. a. Tall. 4. jsk. politseikomissariilt 22. 6. 28 nr. 370.

Konno, Alma Johannese t., v. a. Tall. 4. jsk. politseikom. 9. 4. 26 nr. 525.

Sild, Elise Jaani t., v. a. Tall. 4. jsk. politseikomissariilt 28. 2. 28 nr. 1784.

Saldermann, Johannes-August Kustase p., v. a. Saue vallaval. 1923 nr. 124.

Salon, Aleksander Kristjani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 10. 1. 20 nr. 6716.

Maantee, Pauliine Peetri t., v. a. Emaste vallaval. 16. 9. 22 nr. 1738.

Parfümeeria- ja tualettkaubad suures valikus.

VARVID, LAKKID, PINTSLED

E. GÜNTHER

TALLINNAS, KÕNETR: 15-99
ASUTUD: 1854.

OSAKONNAD:
TARTUS, VILJANDIS.

Majapidamise tarbeained. Müük suurel ja väikesel arvul.

Veinikauplus

asut. 1849.

C. PETENBERG,

asut. 1849.

Pikk tän. 17, börsikelder, telefon 16-02,

Soovitab
pühadeks

„EMLO“ likööre, konjakeid, napse, Rootsi punschi jne.

Kodu- ja välismaa veine, Champagneri, Cognaci,
Whisky, Akvaviti, Arraki, Rummi jne.

Kõrges headuses. Iga sisseost saadetakse soovikorral koju.

Õmblusmasinad

Naumann, Pfaff ja Vesta

on alati olnud esikohal, kuid tänavused uuendused tõstavad nende väärtust veelgi, mispärast ilma agentideta müügil ülivõim. Müük üksikult ja suurel arvul. Kuuviisi järelmaksuga. Ilutikandus hinnata.

KR. SAAR & Ko.,

Tallinn, Estonia pst. 27.
kõnetr. 26-69.

Tartus, Raatuse t. 2. kõnetr. 6-94. Rakveres, Tallinna t. 13. Jõhvis, Turu plats.

Jõudnud kohale kõige uuemad Pariisi ja Viini uudised.

Kõigis moodsates värvides ja mustrites kleitide, kostüümide ja mantlite jaoks, kardina-, pesu- ja mööbliriie suures valikus.

K/m. Vennad Schulkleper & V. Both.

Väike Karja tänav 3. TALLINN.

NAHAVABRIK

A/S. „E. M. USVANSKY & POJAD“

Tallinna ladu — Vene turg 3.

Talla-, pealis-, voodri-,
portfelli-, mööbli-, ja
värvilised nahad.

Hommikukingi, botikuid, kalosse ja
kõiki muid jalanõusid soovitab mõõdu-
kate hindadega.

A. Gobovitsch

Viru tänav nr. 7. TALLINN.

Tahate Teie oma raha paigutada kindlasse kohta,

siis ostke LUTHERI mööblit!

Meie mööbli ostmine ei ole mitte kulu, vaid sisseeadesse paigutatud kapital, sest Teie ei oma mitte hooaja artikleid, vaid asju, mida Teie oma eluaeg tarvitate ja mis Teile kestvalt rõõmu valmistavad. Maitserikkalt ja mugavalt sisseseatud kodu on kultuurilise edu tunnusmärk.

Meie mööbel erineb kõrgeväärtusliku töö ja materjali headuse poolest.

A-S. A. M. LUTHER

Müügikoht Tallinnas: Vana Posti tänav nr. 9. — Kõnetraat 6-16.

J. Puhk & Pojad

Tallinnas.

Peakontor: Rannavärava puiestee 21.

Telefonid: 15-84, 24-33, 26-15, 28-11, 21-62. * Telegr.: PUHK-TALLINNAS.

Tartu kontor: Riia t. 60. Tel. 5-84. **Pärnu kontor:** Nikolai t. 6. Tel. 190. **Narva kontor:** Tallinna mnt. 5. Tel. 27. **Valga kontor:** Vabaduse t. 32. Tel. 91. **Viljandi kontor:** Tallinna t. 3. Tel. 211.

Petseri kontor: Turuplats 9. Tel. 70. **Jõgeva kontor:** Jaama t. 2. Tel. 35. **Rakvere kontor:** Laadaplats 27. Tel. 105. **Tapa kontor:** Apteegi t. 4. Tel. 20-b. **Nõmme kontor:** S. Pärnu mnt. 38.

Alati ladus saadaval

n i s u p ü ü l i d:

Eesti-parem — Kalev — Kungla — Sampo — sõre — poolsõre ja manna.

Rukkipüülid — Rukkijahud

Rukis — Kaer — Odrad.

Suhkur iga seltsi

— **Riis** — **Heeringad** — **Sool.** —